

Indledning

Det er en speciel aften. I starten af 2010 fik jeg en opringning fra min tidligere sparekassekollega Gunnar Vind. Kunne du tænke dig at blive formand for Sprogforeningen?

Det lød spændende, men jeg måtte lige tænke over det. Jeg vidste, at min tidligere klassekammerat i Toftlund Skole Lis Mikkelsen var sekretær, så udgangspunktet var at jeg kendte 2 i bestyrelsen.

Jeg sagde JA til en invitation til et bestyrelsesmøde for at drøfte opgaven. Det blev et konstruktivt møde. Jeg fik bekræftet at tidligere tiders drøftelser om at Sprogforeningen skulle omdannes til en fond var skrinlagt. Så meldingen på mødet blev et JA til opfordringen.

Det har været 14 dejlige spændende år i et tæt samarbejde med en hårdtarbejdende bestyrelse. Og for ½ år siden med udgangspunkt i 14 år som formand – traf jeg beslutningen at nu havde Sprogforeningen fortjent en ny formand, desuden er min officielle forklaring at vores mest berømte formand H. P. Hanssen, han var formand fra 1921 og til sin død i 1936 – altså 15 år. Og det åremål vil jeg ikke slå.

Frode Sørensen – formand for Sprogforeningen 2010 - 2024

Beretning

Sprogforeningen er i dag næsten 144 år. Om 6 år fejrer vi 150 års jubilæum og jeg er sikker på, at når vi senere i aften forlader hinanden, så har vi skabt fundamentet til at Sprogforeningen i 2030 kan fejre sit jubilæum, som foreningen der konstant har udviklet sig til fortsat, at være en forening med mange medlemmer og mange tilbud.

Vores dagligdag har udviklet sig og jeg er sikker på, at foreningens kommende aktiviteter fortsat vil betyde, at vores medlemmer synes at vi har gode tilbud, som de har lyst til at benytte.

- Afstemningsfest den 10. februar hvert år i samarbejde med 6 nationale foreninger.
- generalforsamling med et aktuelt foredrag – tak til Annete Lind for et fint foredrag og held og lykke med din spændende tilværelse, som generalkonsul i tæt kontakt med det danske mindretal i Sydslesvig.
- 4 decentrale foredrag i Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder. Foredragene i Haderslev og Aabenraa er allerede på vores hjemmeside. Sønderborg og Tønder følger snarest.
- 1 - 2 aktuelle foredrag enten her i Billedsalen eller i Kongesalen. Ind i mellem er der også foredrag i samarbejde med andre nationale foreninger, f. eks. Lykke Friis.
- Udgivelse af vort Årsskrift – i dag medio august.

- Sprogforeningens Sprog- og Kulturpris – første gang 1978. tildelingen til kultureddaktør Hans Christian Davidsen i november 2023 - var pris nr. 28.
- Bogudgivelser – Siden 2005 har vi udgivet 13 bøger og I kan glæde jer til november, da udkommer H. E. Sørensen – 42 sønderjyske historier.
- I mange år har Sprogforeningen foræret omkring 250 bøger til afgangsklasserne i Sydslesvig – Det gør vi også i 2024.

Herudover supplerer vi med aktuelle aktiviteter. Lad mig nævne et par af de aktiviteter, jeg har været meget stolt af – ”DE FORBUDTE SANGE” med Bodil Jørgensen i hovedrollen og med udgangspunkt i vores ”Den blå Sangbog” som Sprogforeningen udgav fra 1880’erne og indtil 1946. Det var Sprogforeningen der tog initiativet forestillingen, som endte med at blive landsdækkende. Selvom projektet ramlede sammen med CORONA, så lykkedes det os at holde premiere her i Aabenraa den 5. september 2020.

En andet af vores genforeningsjubilæumsaktiviteter var ”HER GÅR GRÆNSEN” i samarbejde med Det lille Teater i Gråsten. Også her spillede Corona ind. Vi havde aftale med 20 forsamlingshuse om at opføre stykket i 2020. Første sted skulle være Kastrup ved Gram. De havde aftenen før Mette Frederiksen aflysning af alle aktiviteter i februar 2020 dækket bord til mere end 100 deltagere – så deres eneste udbytte blev at sætte tallerknerne tilbage. Vi er dog meget tilfredse med, at det lykkedes at gennemføre teaterstykket i 14 sønderjyske forsamlingshuse.

Folkehjem

Der er vel ikke noget at sige til, at vi føler et totalt nærvær med Folkehjem. Det var Sprogforeningen, som i år 1900 købte danserrestauranten Schweizerhalle og omdannede bygningen til Folkehjem til boglager, som forsynede alle sogne i Nordslesvig med bøger, så vores bedste- og oldeforældre kunne bibeholde og videreudvikle, det danske sprog og den danske kultur.

I 1970`erne overdrog Sprogforeningen Folkehjem til den selvejende institution DSI Folkehjem. Vores daværende bestyrelse var forudseende, så de sørgede for at Sprogforeningen i dag har fine lokaler - kvit og frit. Det er vi glade for.

Sprogforeningen har 2 pladser i Folkehjems bestyrelse – Gunnar Vind og undertegnede – jeg er glad for at se, at formanden for Folkehjem, borgmester Jan Riber Jacobsen og kasserer Kaj Dam Rasmussen er til stede her i aften.

Det giver mig anledning til at sige: Folkehjem kører i dag perfekt. Der er styr på økonomien. Lyd og Lys i Billedsalen og Kongesalen er nu som det skal være. Og så kan jeg ikke lade være med at sige:

Med forpagterparret Anette og Frank Carstensen i spidsen, så har Folkehjem ikke mindst på det kulinariske område udviklet sig fantastisk. Af økonomiske årsager måtte bestyrelsen for nogle år siden udleje lokaler til SOSU-skolen.

Men sagt lige ud – disse lokaler har Anette og Frank brug for til deres aktiviteter, og sådan er det blevet. Besøg Folkehjem og få et indtryk af hvordan stedet har udviklet sig

Rosen til forpagterparret er også, at de forstår at kombinere historien med de kulinariske oplevelser og de finder altid plads til vores arrangementer.

DSI Folkehjem og Sprogforeningen gik i starten af i år ind i et nyt spændende samarbejde. Folkehjems flygel blev skiftet ud i 2023. Nogle af jer deltog i en skøn indvielseskoncert den 27. august. Oplevelsen var så stor, at Folkehjem og Sprogforeningen har besluttet 2 gange om året at lave en søndagskoncert inkl. frokost. Første koncert fandt sted den 28. januar. Nu ser vi frem til arrangementet til efteråret.

144 ÅR

Sprogforeningen er Danmarks ældste landsdækkende forening med 1.5XX medlemmer. Stiftet i 1880 med formålet at styrke det danske sprog og den danske kultur.

Formålet den gang blev gennemført med bøger fra Folkehjem og ud til alle de nordslesvigske sogne. Resultatet så vi den 10. februar 1920. Et markant flertal sendte Nordslesvig hjem til Danmark.

Vi har aldrig ændret på formålet, at styrke det danske sprog og den danske kultur. Det er naturligvis noget anerledes i dag end i starten for 144 år siden. Det er min påstand, at vi i dag må være meget opmærksomme på vores dejlige sprog og kultur. Ingen tvivl om at især vores yngre generationer nødvendigvis må krydre dansk med f. eks. tysk og engelsk, men der må aldrig herske tvivl om at det danske sprog. Det er os. Det er vores identitet, og det skal det være i al fremtid.

Denne beretning bliver som min sidste. I 14 dejlige år har jeg fået lov til at stå i spidsen for Sprogforeningen. Jeg er både glad og taknemlig.

I alle årene har bestyrelsen været kendetegnet ved stor stabilitet. I dag har 4 af bestyrelsens 8 medlemmer været med i over 10 år. Stabilitet har stor betydning for vort arbejde og vores arrangementer. Reelt kan man kalde bestyrelsen for "Vort arbejdsforum". Når bestyrelsen har lagt Sprogforeningens årsplan, så fordeler bestyrelsen arbejdsopgaverne og lad mig sige det lige ud.

Det har været en fornøjelse, at vi har kunnet delegere arbejdet ud på alle hænder i bestyrelsen. Det er jeg sikker på også fortsætter i fremtiden.

Lad mig også fremhæve en anden vigtig funktion. Vi har godt og vel 40 kontaktpersoner fordelt overalt i Sønderjylland og Sydslesvig. Med kontaktpersonerne kan vi holde lokalt styr på vores medlemmer, ligesom kontaktpersonerne også er vigtige i forbindelse med medlemshvervning.

I efteråret havde vi et dagsmøde for kontaktpersoner på Løgumkloster Højskole. En dejlig dag hvor vi fik lejlighed til at sig tak for indsatsen til rigtig mange af vores kontaktpersoner.

Og så er der alle jer medlemmer - 15xx. I er med til at vi kan gennemføre arrangementer med et flot fremmøde. Vi er glade for at se jer, ligesom vi også er glade for at flere af jer kommer med inspiration til nye aktiviteter centralt her på Folkehjem eller ved vores 4 decentrale arrangementer i samarbejde med Sønderjyllands 4 biblioteker, samt Grænseforeningens og Foreningens Nordens lokale afdelinger.

Jeg vil her i dag også sige tak for det samarbejde, som vi i Sprogforeningen har med de andre nationale foreninger.

Ud over mig stopper Sprogforeningens sekretær siden 2007 Lis Mikkelsen også bestyrelsen.

Kære Lis – 1000 tak for det samarbejde vi har haft i alle årene, det kan simpelthen ikke være bedre. Dit engagement som går fra udformning af referater som hurtigt kommer frem til bestyrelsen til dit arbejde med de andre aktiviteter, det er helt i top. Og sagt meget direkte ud over arbejdet i bestyrelsen, har du været forfatter til 5 bogudgivelser af høj kvalitet. Det er absolut rekord i Sprogforeningens 144 år.

Lad mig indrømme dit fantastiske arbejde har reelt ikke været nogen stor overraskelse for mig. I 9 år – før du hoppede over på seminariet i 1962 – gik vi i samme klasse på Toftlund Borger- og Realskole - også her var du i top.

Uanset om jeg har været meget glad for min formandstid, så er jeg og bestyrelsen mindst lige så glad ved at vi – naturligvis med generalforsamlingens accept – får Simon Faber som ny formand. Det vender jeg tilbage til under punktet – valg til formand.

Så summa-summarum – tak alle sammen for det vi har fået ud af vort samarbejde og jeg giver alle mine positive ønsker til den kommende bestyrelse.

Jeg glæder mig til at deltage som almindeligt medlem til kommende arrangementer og selv om min indflydelse naturligvis er væk, så håber jeg stadig på at ”Brødtorte” vil være en del af Sprogforeningens arrangement.

Tak for ordet.